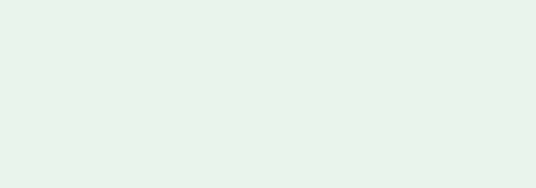

საქართველოს ეროვნული ბანკი
National Bank of Georgia

საქართველოს მრეწველობის
საზოგადოებო ფონდი

QƏNAƏT VƏ DEPOZİTLƏR

საქართველოს ეროვნული ბანკი
National Bank of Georgia

საქართველოს მრეწველობის საზოგადოებო ფონდი

QƏNAƏT NƏDİR?

Qənaət - bu hər hansı bir məqsəd üçün pulun gələcək üçün kənara qoyulması, yəni saxlanmasıdır. Qənaət etmə maliyyə məqsədlərinə nail olmanın və maliyyə firavanlığının yaradılmasının ön şərtidir. Gəlirin miqdarına baxmayaraq, hər zaman onun müəyyən bir hissəsini kənara qoymağa çalışmalısınız ki, zaman ərzində qənaət vərdişə çevrilsin.

Ekspertlər bizə məsləhət verirlər: gəliri əldə etdikdən və bütün zəruri xərclər üçün (o cümlədən, məsələn, kommunal ödənişlər üçün) məbləği kənara qoyduqdan sonra, mütləq gəlirin müəyyən bir hissəsini qənaət edilmiş məbləğ şəklində kənara qoymalı və yalnız bundan sonra pulu istəklərinizi yerinə yetirmək üçün xərcləməlisiniz. Əgər heç olmazsa aylıq gəlirinizin 10-20%-nə qənaət etsəniz, yaxşı olar, qənaət etməkdə isə Sizə konkret məqsədlərin müəyyən edilməsi kömək edəcəkdir. Bununla yanaşı, əvvəlcədən müəyyən etməlisiniz ki, hansı məbləği toplamaq istəyirsiniz və bunun üçün Sizə təxminən nə qədər vaxt lazım olacaqdır.

MALİYYƏ MƏQSƏDLƏRİ

Maliyyə məqsədi

bir çox növ ola bilər: hər hansı bir əşyanın satın alınması, təhsilin maliyyələşdirilməsi, nəzərə alınmamış xərc (zədələnmiş bahalı məişət texnikasının təmiri kimi) üçün qənaət edilən məbləğin yaradılması və sair.

Maliyyə məqsədi qısamüddətli, eləcə də uzunmüddətli ola bilər. Qısamüddətli məqsədlərə nail olmaq bir neçə həftəyə və ya aya mümkündür və onlar böyük maliyyə xərci ilə əlaqədar deyildir. Bu cür məqsəd, məsələn, yeni kitabın və ya velosipedin satın alınması ola bilər. Uzunmüddətli maliyyə məqsədlərinə nail olmaq üçün isə nisbətən böyük vaxt və xərc tələb olunur.

Bu cür məqsəd, məsələn, xaricə səyahət və ya mənzilin satın alınması ola bilər.

Konkret məbləği toplamaq üçün lazım olan vaxtı real olaraq qiymətləndirməyimiz əhəmiyyətlidir. Bununla yanaşı, mütləq ona da qayğı göstərməlisiniz ki, qənaət edilmiş məbləği təhlükəsiz şəkildə saxlayasınız.

BANK DEPOZİTLƏRİ HAQQINDA

Məbləğə qənaət etmək məqsədilə bank depozitindən, eyni əmanətdən istifadə edə bilərsiniz.

Depozit fiziki şəxs və ya şirkət tərəfindən kommersiya bankında müəyyən müddətə yerləşdirilmiş məbləğdir. Depozitə yerləşdirilmiş vəsaitlərə bank müəyyən dövrilik ilə faiz faydası adlanan əlavə məbləği hesablayır. Depozitə fayda faizin hesablanmasının sadə və ya mürəkkəb üsulundan istifadə etməklə hesablanabilir.

Bu cür misalı müzakirə edək: əgər depozitə 100 ləri yerləşdirsəniz, illik faiz dərəcəsi isə 10%-dir, bu o deməkdir ki, Sizin başlanğıc, yəni əsas məbləğinizə - 100 ləriyə - ildə bir dəfə 100 lərinin 10%-i, yəni 10 ləri əlavə ediləcəkdir. Nəticədə 1 illik depozitdən istifadə etdiyiniz təqdirdə, Sizin qənaət edilən məbləğiniz cəmi 110 ləri, 2 illik olduğu təqdirdə - 120 ləri, 3 illik olduğu təqdirdə - 130 ləri olacaqdır və s. Faizin hesablanmasının bu cür üsulu sadə adlanır; "sadə" faiz yalnız depozitin əsas məbləğindən (Sizin misalınızda, 100 ləridən) hesablanacaqdır.

"Sadə" faizdən fərqli olaraq, "mürəkkəb" faiz depozitin əsas məbləğinə, eləcə də məbləğə artıq hesablanmış faiz faydasına da hesablanır. Buradaca unutmamalısınız ki, faiz ildə bir dəfə hesablanır. Yenə də yuxarıda göstərilən misalı müzakirə edək, lakin bu dəfə faizin hesablanmasının mürəkkəb üsulundan istifadə edək: birinci ildə hesablanmış faiz faydası yenə də 100 lərinin 10%-dir, yəni 10 ləridir, Sizin qənaət edilmiş məbləğiniz isə 1 ildən sonra yenə də 110 ləri olacaq; lakin, ikinci ilin faizi artıq 110 ləriyə əlavə ediləcək və o, 110 lərinin 10%, yəni 11 ləri olacaqdır. Müvafiq olaraq, Sizin depozitinizin bütöv məbləği ikinci ilin sonunda, "sadə" faiz ilə əldə edilmiş 120 ləri əvəzinə 121 ləri olacaqdır. Üçüncü ildə, 10% artıq 121 ləridən hesablanacaqdır və sair.

Beləliklə, faizin hesablanmasının mürəkkəb üsulu ilə əldə edilmiş fayda sadə üsul ilə əldə edilmiş faydadan daha yüksəkdir.

Müvafiq olaraq, aydındır ki, depozit, hansına "mürəkkəb" faiz hesablanır, uzunmüddətli dövrdə "sadə" faizin hesablandığı depozitdən daha mənfəətlidir.

HANSI NÖV DEPOZİTLƏR MÖVCUDDUR?

Depozit müddətli, eləcə də müddətsiz ola bilər. Biz depozitin bir neçə növünü ayıra bilərik: müddətli depozit, artan müddətli depozit, uşaq depoziti və saxlama/tələbə qədər depozit. Onlardan hər birini müzakirə edək: müddətli depozit konkret müddət ilə (məsələn, 12 aya) açılır və həmin müddət keçdikdən sonra istifadəçiyə ilkin olaraq daxil edilmiş, yəni əsas məbləğ, eləcə də ona hesablanmış fayda qaytarılır. Adətən, istifadəçinin depozitinə faiz faydası müqavilənin şərtləri nəzərdə tutduğundan asılı olaraq müddətin sonunda və ya aylıq olaraq hesablanır. Əgər istifadəçi müddətli depozitdən məbləği müddətindən əvvəl çıxarsa, bu depozit müqaviləsinin şərtinin pozulması kimi hesab ediləcək və ona, məbləğ müddətin sonunda çıxarıldığı zaman hesablanacağından daha kiçik faiz faydası hesablanacaqdır (və ya ona ümumiyyətlə fayda hesablanmaya bilər).

Artan (müddətli) depozit - artan depozit də müddətli depozitin bir növüdür və o, da konkret,

əvvəlcədən müəyyən edilmiş müddət ilə açılır, lakin, standart müddətli depozitdən fərqli olaraq, ona vaxtaşırı olaraq məbləği əlavə etmək də mümkündür. Artan depozitin üstünlüklərindən biri ondan ibarətdir ki, o, istifadəçiyə öz qənaət edilən məbləğini toplamaq və aylıq olaraq artırmaq imkanını verir. Lakin, bir qayda olaraq, istifadəçinin artan depozitinə, standart müddətli depozitinə hesablandığından daha aşağı fayda hesablanır.

Uşaq depoziti də müddətli depozitin bir növüdür və ona, artan depozitə bənzər olaraq, vaxtaşırı olaraq məbləği əlavə etmək mümkündür. Uşaq əmanəti, adının göstərdiyi kimi, uşağın adına açılır və onun yetkinlik yaşına qədər etibarlıdır.

Tələbə qədər, yəni saxlama depozitinə gəldikdə isə - bu növ depozit müddətsiz açılır və adının bizə göstərdiyi kimi, məbləği istənilən zaman əlavə etmək, eləcə də çıxarmaq mümkündür.

Bu növ depozit istifadəçi əvvəlcədən ona məbləğin ona nə vaxt lazım olacağını bilmədiyi zaman qənaət etməyin yaxşı bir vasitəsidir, lakin nəzərə alınmalıdır ki, saxlama depozitinin standart müddətli və artan depozitlərdən nisbətən daha aşağı faiz faydası vardır.

PULA TƏHLÜKƏSİZ ŞƏKİLDƏ NECƏ QƏNAƏT ETMƏLİYİK?

Artıq söhbət etdiyimiz kimi, müxtəlif məqsədlər üçün məbləğə bank depozitləri vasitəsilə qənaət edə bilərik.

Pula qənaət edərkən, mütləq məbləği saxlamaq istədiyiniz təşkilatı ehtiyatla seçməli və onun biznes-fəaliyyəti barədə imkan daxilində daha çox məlumatı əldə etməyə çalışmalısınız. Yadda saxlayın ki, vəd edilmiş qeyri-ağlabatan olaraq yüksək faiz faydası, digər bərabər şəraitdə, həm də yüksək risk ilə əlaqədardır!

Maliyyə təhlükəsizliyi, o cümlədən, piramida sxemləri barədə biz müvafiq broşürdə daha ətraflı söhbət edəcəyik.

PULDAN BAŞQA NƏYƏ QƏNAƏT ETMƏK MÜMKÜNDÜR?

Nəzərə alın ki, qənaət etmə yalnız pul ilə əlaqədar deyildir. Siz bu günkü dünyada ən dəyərli “aktivlərdən” biri olan zaman kimi, digər əhəmiyyətli resurslara da qənaət edə bilərsiniz - məsələn, bu gün görülməli işi sabaha təxirə salmamağa və ya sosial şəbəkələrdə daha az zaman keçirməyə çalışa bilərsiniz; elektrik enerji - elektrik cihazları istifadə etmədiyiniz zaman onları söndürə və enerji effektiv lampalardan istifadə edə bilərsiniz; eləcə də su - istifadə etmədiyiniz zaman krani bağlaya bilərsiniz və sair.

Bu addımları atmaqla, Siz yalnız artıq xərclərin qarşısını almayacaqsınız, bu da yekun olaraq, daha çox məbləğə qənaət etməkdə Sizə dəstək olacaqdır, eləcə də ətraf mühitə də qayğı göstərəcəksiniz.

Sizə uğurlu qənaət
edilmiş məbləğləri
arzulayırıq!

